

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... .. 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendőek a Szent-István-Társulathoz.

A népiratkák hatása.

A «Népművelő» múlt hónapi egyik számában Szokoly István kartársunk «A népiratkák jövője» cziműn cikket tett közzé, a mely lelkesedéssel száll síkra ezen iratkák terjesztése érdekében.

Ez a cikk ösztönzött engem arra, hogy néhány sorban elmondjam azt a szép hatást, a melyet a népiratkák rövid idő alatt tettek Léván.

Öszintén és nagy sajnálattal kell előre bocsánanom, hogy a nép számára kiadott ezen üdvös olvasmányokat csak egy hónap óta ismerem közelebbről.

Ugyanis Kónya József, rendőrkapitány úr, május hónap közepén a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent népiratkákból 97 darabot adott át nekem, hogy azokat az évről vizsgálatok a jövőre és szorgalmas tanulók között kiosztsuk.

A népiratkákat, a melyekért e helyen is szives köszönetet mondok a derék tanügybarátnak, május hó végén megejtett vizsgálatainkon, a melyek azért lettek egy hónappal előbb megtartva, mert az iskolaépület a szünet alatt nagyobb átalakításon megy keresztül, ki is osztottuk tanulóinknak.

Mielőtt azonban az adományozott népiratkák kiosztásra kerültek volna, elég időm volt velük bővebben foglalkozni. Olvasásuk azt a kellemes benyomást tette reám, hogy ezek a kiváló gondolat szerkesztett kisebb olvasmányok vannak hivatva kiszorítani népünk köréből a Tatar Péter és más efféle kiadású rémes, erkölcsrontó, ponyvairodalmi hitvány termékeket. Ezek az iratkák megtalálják az utat a nép szívéhez és lelkéhez; mert az ő nyelvén és olyan irányban vannak összeállítva, hogy azokból nemesek az iskolába járó növendékek, de a szülők is vallás-erkölcsös és tanulságos oktatást nyernek; hitük és hazafias érzelmeikben megedződnek.

Az iskolánkban kiosztott népiratkáknak hatása már is érezhető városunkban, pedig csak néhány

hét telt el, hogy azok a tanulók révén a lakosok között is forognak. Ezen idő alatt több tanítvánnyal találkoztam, megkérdeztem őket, hogy elolvasták-e a kapott könyvecskét és tetszett-e nekik?

A fiuk őszinte örömmel felelték, hogy nemcsak ők, de szüleik is szívesen olvasták a népiratkákat és dicsérőleg nyilatkoztak tartalmuk szépségéről. És azt is megelégedéssel tapasztalom, hogy a fiúk szülőik buzdítására szorgalmasan eszerélték ki egymás között a népiratkákat, hogy minél több példányt olvashassanak belőlük.

Ha ezen olvasmányoknak alig egy hónap alatt ilyen kedvező hatása nyilvánult nálunk, egy rendezett tanácsú városban, a melynek lakosai többnyire iparosok, azt hiszem, hogy ez a hatás még fokozottabb mértékben fog mutatkozni a népiratkák elterjedésével faluhelyeken, a hol a népek nincs kaszinója, nincs olvasóköre vagy más egyesülete, a melyben olvasási vágyát kielégíthetné.

És hogy a tanulóra s ezek által a szülőkre is könnyen hozzáférhetőbbé tegyük a népiratkák olvasását, ezekből minden iskolában könyvtárt kellene létesíteni; a mi utóvégre is nem olyan nehéz és kivihetetlen dolog; mert a népiratkák ára oly csekély, hogy még a legszerényebb anyagi viszonyok között levő hitközség iskolaszéke is beilleszthetné évi költségvetésébe annyi összeget, hogy évenként 100—200 népiratkát szerezhetne be.

Az ilyen módon létesített iskolai könyvtár a legjobb eszköz arra, hogy a nép az iratkákat megismerje és megkedvelje. A gyermekek által hazavitt olvasmány bizonyára fölkeltené a szülők kíváncsiságát; és ha ezek azt tapasztalnák, hogy a népiratkák akár vig, akár komoly szövege jótékony hatással van kedélyükre, ezzel már közeledünk a nemes czél felé, a melyet ezen népiratkák kiadása maga elé tűzött.

A Szent-István-Társulatnak nagy halálával tartozunk a népiratkák kiadásáért s ezt a halát mi, tanítók, vagyunk elsősorban hivatva leróni azzal,

hogy ezen népiratkákra minden alkalommal föl-hívjuk a nép figyelmét.

Hiszem, hogy csekély fáradozásunknak meg lesz a kívánt hatása, a melynek emelkedése arányában növekedni fog irántunk az elismerés is, a melyet az egyház és a haza nem fognak megvonni tőlünk.

Léva.

Jurass Ferencz.

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

Hogy ma olyan üde, tiszta ártatlan gyermekélet volna, mint volt hajdan, a mi jó öregeink egyszerű életvilágában, azt csak az állíthatja, a ki nem ismeri a mai engedetlen, ellenszegülő, irigykedő, ezivakodó, árulkodó, hazug iskolás gyermekek nagy számát. Hogy körünkben a békés, egyetértő, megelégedett családi élet ritkaság számba megy, ismeretes minden józan megfigyelő előtt. Amnyi ezerféle baj kíséri s fenyegeti társadalmi rendünket, nemzeti jólétünket, egyházunk békejét, hogy a kibontakozást is alig találjuk.

Hiányzik minden irányban a munka önzetlen szeretete. A dologtalanság, a munkátlanság puha vámkosait megtalálni, ez a sokaság vágya. Az érzékiség szomját alkohol, kártya, kéjelgés s sok más fertőzött források el nem olthatják. A gondolkodást és cselekvést az anyagiasság vezeti; a szerzett javakat esztelen költekezés, fényűzés, divat emészti föl. A morál korlátait sokszor áttörő, könnyved, gondtalan, szabados életmód az élet-idea. Érdekhajszja és gyűlölet meghasonlásba hoz apát az anyával, testvéreket, pályatársakat egymással. A nemtelen indulatok romjaival torlaszolódni el a börtönök ajtóit. A józan ítélet hiánya megbuktatja az egyént, földülja a családi életet, megrontja az intézményeket. A józan gondolkodás törvényeit megszegő fantázia az agrárszocializmus, strájk, munkás-tüntetés veszedelmes mozgalmaira ragad. Az ideált, minden nemes érzelmeket megvető üres szív kozmopolitává, ezzel együtt hontalanná tesz és az Océánon túlra kerget. Az Isten fogalmának ismerveit boncolgatni már-már a paraszt ész is merészkedik, a vallás tételeit kiki szája íze szerint magyarázza. Így tiportatik porba e magasztos eszmékkel iker-testvéri viszonyban levő másik legszentebb eszménk is, a honszerelmé eszméje.

Hazám 28.600 tanítója, imé újra megvihatod az új mohácsi ütközetet a modern pogányság fegyverei ellen s akár egy szál elvérezhetsz az áldatlan tusában! Ha mégis győzni akarsz, értsd meg szent hivatásodat, életföladatod fönséges voltát; ám erőid forrásait ne a külsőkben, kenyérben és pénzben, hanem önelkedben keresd.

De hogyan jutottunk ennyire? A dolgok rendjének természetes következménye alapján. Minden elhamarkodás féleredményt okoz. Ez az egész. 1868 óta rohamosan akartuk pótolni fogyatkozásainkat és korszerűség ábrándja viit, ragadott

bennünket a világosság felé s mikor elértük azt, akkor vettük észre, hogy ennek a fényforrásnak vannak sugarai, de tüze, melege épen ninesen.

Ki tagadhatná, hogy annak a tűznek, annak a melegségnek, a mely hiányzik ma a szívekből, első-sorban a népiskolából kell kisugározni jótékony hő gyanánt a családra épen úgy, mint a családok egészére, az Egyházra és nemzetre egyaránt? Hiszen ma már nemesak az jut feladatul az iskolának, hogy a családi nevelés hiányait pótolja, hanem magára a családra is irányítólag kell hatnia. A népiskola az a kohó, a mely kiforrasztja alap-határozmányait az ember karakterének. Az iskola lelke a tanító. Ő adhat a nevelésnek határozot szellemet; öntudatos rendszerben ő nevelhet. Az ő jelleme tükröződik vissza az emberek jelleméből; az ő lelkének visszaverődő sugarait ismerjük föl az újabb nemzedék karakterében. Ő legyen tehát az a példa-ember, kinek érzés-, gondolkodás- és cselekvésmódját, tiszta erkölceseit önként, természetes módon s határozott formában örökölje át a leendő ember.

Vajha ez a hatás egyetemesen érvényesülne országunkban! Bizony nagy és jelentőséges változások állanának be viszonyainkban. Magyarország népiskolái tanulóinak száma kétmillió-kétszázhetvennyolcezer: tehát nyolcz iskolai generációval teljesen át lehet alakítani országunk összes lakosságának lelki világát a néptanítók lelke által.

Ennek a magasztos feladatnak megoldására azonban a *tanítójelöltek behatóbb, ideálisabb nevelésében kell megadni a leghatározóbb irányt*. Ezt senki sem vonhatja kétségbe. A gyökerek gyökerén kell kezdeni az orvoslás munkáját, különben a népiskola a maga eszményibb céljainak megvalósításában, a maga erkölcsi hatása tekintetében továbbra is tehetetlenül álland szemben társadalmunk igen számos erkölcsi fogyatkozásaival.

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

A nőkérdés keresztény szempontból tekintve.

(Folytatás.)

Egy másik, nem kevésbé fontos, s egyben szomorú tapasztalat meg arról tesz tanúbizonyságot: hogy a tudományokkal való komoly, behatóbb és huzamosb foglalkozás általában a nő egészségének nem válik előnyére, helyesebben kárára szolgál. A női test fizikuma nem képes, szervezetének károsodása nélkül nem bírja el azt a szellemi erőlködést, mely a mélyebb tudomány alapos elsajátításával szükségszerűleg karöltve jár. Tény, hogy a merően elméleti s sok tekintetben egészen inpraktikus oktatás már eddigelé is a leányifjúság idegrendszerét nagyon próbára tette; oly idegbajoknak, idegbetegségeknek csiráit plántálta a szervezetbe, melyeknek nem egy ifjú élet áldozatul is esett.

Tény, hogy a merően értelmi képezetés, sőt képzés a nővilágnak élete megrövidítését vonja maga után. Ha erről statisztikát vezetnénk, kiderülne, hogy a sorvadás, a tüdővész és egyéb hásontermészetű betegségek sehol sem szedik oly nagy arányban kora áldozataikat, mint a tanítónői világban.

Kétségtelen bizonyítéka ez a szomorú körülmény is annak az igazságnak, hogy a nőképzést nem lehet a férfiképzéssel egy kalap alá vonni; hogy a lényeges nemi különbség a nevelésben is lényeges különbséget tesz szükségessé; hogy a tananyag sem lehet itt is, ott is egyforma, akár mennyiségét, akár minőségét tekintjük; hogy a képzés és nevelés maga is a nővilágban akkor természetes, ha a kedély képzésére és nemesítésére fektetik a főszűlyt, mint a melynek a nőkben sokkal nagyobb jelentősége van, mint az értelmi tehetséget fejlesztésének; hogy az időbbiaknak túlságos, vagy legalább is az eddigi mértékben való képzése és foglalkoztatása ártalmára van a szellemi és fizikai fejlődésnek, egészségnek és életkor hosszúságának. — Tény az is, hogy az eddigi képzés főleg ott, hol a nevelést nem a vallás-erkölcsiség alapjára fektetik, a nőiességnek magának is ártalmára szolgált s oly erkölcsi kinövéseknek kútforrását képezte, melyek a nővilág legszebb erényeinek végpusztulását vonhatják maguk után. Részletekbe nem akarok bocsátkozni, nehogy gyengédtelenül látsszam érinteni, mit mindenki tisztelni kötele: a női illedelmességet, szenteséget és tisztességet. A férfinak efeminált pulyasága nem oly bántó efeminált pulyasága nem oly bántó, mint a nőnek férfias, bursikui magaviselete. Ezer szerencse, hogy a nőnevelésben is az elmélet és gyakorlat között megvolt az az áldásos különbség, mely miatt az eredmény még mindig kedvezőbb, mint az a tanrendszer és nevelési tervezet, melynek következetes és betűszerinti valószínűsítésével bizonyára még több s nagyobb bajoknak és panaszoknak vetették volna meg alapját, mint a menyívvel a nőnevelést ma általában illetik és kifogásolják. Tény, hogy ezen a keresztény szellemtől elütő s merően materialisztikus irányú nevelés oly igényeket támasztott s fejlesztett, a melyek az önmegtartózkodás sajnálatos megfoghatóságával karöltve lényegesen hozzájárultak, hogy ma a mindkét nemben levő ifjúság a házaselet gondjaitól és terheitől visszaretten, a melyeknek viselésére magát anyagilag is képtelennek érzi.

Mindezek után tán nem is oly nagyon nehéz dolog meghatározni, hogy hát tulajdonképpen milyennek is kellene lennie a nőképzésnek és a vele kapcsolatos nevelésnek, hogy a nőnek nemcsak testi és lelki, szellemi és erkölcsi tulajdonságaival kellő összhangzásba jusson, hanem egyben számoljon társadalmunknak azon sajátlagos fejlődési viszonyaival is, melyek a nőnek eredeti rendeltetését, családalapítási hivatását mindinkább megnehezítik, igen sokakra nézve már-már lehetetlenné is tették?

Sajnos! Társadalmi fejlődésünknek egyik szomorú tünete, hogy a szegénység mindinkább növekszik, a házasságok esőkkennek. A leányifjúság jó része már nemcsak utalva, hanem kényszerítve is van arra, hogy a családi életéről lemondjon és azon kívül keressen és biztosítson magának olyan egzisztenciát, mely önállóságában a tisztességes és becsületes megélhetésnek alapját képezze.

Szánalommal nézem a szegény nőknek e kényszerhelyzetét s emberbaráti kötelességet is vélek abban látni, ha a nőknek az ilyen forrásokhoz való juthatás megkönnyebbítették. Én ugyan a társadalom beteges állapotának színtünetét látom abban, hogy manap már széltében megnyitják a nők számára az iskolák, a posták, a távirtdák s egyéb irodák ajtait, de örvendek, hogy ez úton a becsületes kenyérkeresetnek föltételei biztosítva vannak számukra. Szives örömet hiszem el, hogy a nők a hivataloskodás ezen ágazataiban nagyon beválnak (igaz, hogy nem mindenki hiszi ezt) s különösen mint tanítónők a gyermekvilág nevelésében hasznos szolgálatokat tesznek a társadalomnak. Sőt tovább megyek s teljesen igazat adok egy jeles tehetségű tanítónő azon állításának, hogy «a leányok nevelését kizárólag nőkre kellene bízni, különösen a 6—14 éves leánykák tanítása is egyedül a nőknek föladata kell, hogy legyen». A gyermeket (úgymond okosan) nemcsak tanítani, hanem nevelni is kell és nevelni kell elsősorban a leányokat. Nincs nap, nincs óra, nincs pillanat, mit a fejlődésben levő leánygyermek életében figyelmen kívül szabadna hagyni, gondosan kutatva a lelkének minden megnyilatkozását. Erre a munkára férfi nem való. Női lelket csak női lélek érthet meg — egészen és helyesen. Am a nőknek a tanítónői foglalkozáson kívül minden egyéb önálló hivataloskodását csak mint afféle «kevésbé rosszat» pártolom s nincs kétség benne, hogy az ilyen életpályára kényszerített nők azt szintén olyannak tekintik.

Bármily hivatal is hideg és rideg a nőknek, általános elégedetlenség is csak arról bizonyít s én csak természetesnek találom, ha legnagyobb részük ösztönszerűleg is oda vágyik a családi élet hajléka alá, hogy a kedélyének megfelelő frigyet boldoggá teszi két megegyező szívnek dobbanása.

Ámde ép ezen ezéllal tudom legkevésbé összeegyeztetni azon modern törekvéseket, a melyek a nők számára gimnáziumokat föllállítanak s az egyetem csarnokait is megnyitják.

Nem hiszem, hogy hasznos szolgálatokat tegyenek az illetők a nőknek ily magasabb kiképeztetésével, akár a társadalomnak, akár a nővilágnak magának. Tudom, hogy a hiúságnak rendkívül hizeleg a doktori diploma s ez a minden ösztönnél halmasabb inger már is számtalanokat oda csábított azon vizsgálóbizottság elé, hol az érettségi bizonyítványokat osztogatják! Kérem, a fiatal ember nem szokott az «érett»

nők kezére pályáznai és nincs is annyi bátorsága, hogy olyan nőt vegyen feleségül, ki az ő okosabb voltát még doktori diplomával is tudja dokumentálni. Ennél a papírosos érettségénél sokkal többre becsülöm tanítónőinknek azon igazán errett elhatározását, melylyel szép képzettségüket és buzgóságukat inkább a kis leányok oktatásában és nevelésében érvényesítik, a hol bizonyára hasznosabb szolgálatot is tesznek a társadalomnak, mint akár az egyetemi katedrán, akár az orvosi, mérnöki, vagy ügyvédi pályán. Mert hát szó, a mi szó: én nem hiszem, hogy a doktori kalap jól állana a nőknek és biztosítékul szolgálna a nevetségesség és egyéb csalódások keserősége ellen.

Társadalmunk már is ocsudni kezd tévedéseinek álmaiból s a kik szemüket a tiszta látásra kidörzsölték, azok a nőknek ily irányú forszírozott kiképzetésében csakis a szellemi proletariatusnak nőnemen való terjesztését látják, melynek férfiaigon való túltengését úgyis eléggé fájdalni nem vagyunk képesek. Ez pedig éppen csak arra való, hogy az elégedetlenség még tágabb és mélyebb medret ásson magának egész odáig, hol az anyagi és szellemi nyomor egymással találkoznak és a társadalom megdőbbitésére kiválnak az olyan szörnyetegek, kik egy erkölestelen filozófia tanulmányozásában mindennek létokát kutatva, képesek nyugodt lélekkel a forgópisztolyt férjöknek kezébe szorítani, hogy az még feleségétől sem megszánva, vessen véget elszámított életének.

Más műveltségre, más nevelésre van a nőknek szüksége, és itt Dupanloup örök dicsőségű francia püspök tekintélyére és szavaira támaszkodom, midőn a nők helyes irányú és józan szellemű nevelésről igénytelen nézeteimet indokolom.

Tudni való dolog, hogy alig van ország, hol manap a nők nagyobb önállóságnak örvendenének és nagyobb előzékenységgel találkoznak, mint éppen Franciaországban. Ok vezetik férjeik kereskedelmi könyveit; sok nyilvános hivatalban is alkalmaztatnak; köztünk számos igen jeles ironő és szalonhölgy általános elismerésnek örvend. E jelenség annál föltünőbb, mivel éppen Franciaország volt az, hol nőknek a szellemi munkában való jogosultságát legelőször vonták kétségbe s ellene a leghatalmasabb fegyverrel szálltak síkra: nevetségessé tették a nőket!

Molière az ő gúnyoros vigjátékaival a tudós nőket egyenesen mint komikus alakokat kifigurázza; az ilyen gúnynak utóhatásait ma, két század multán, sem sikerült teljesen legyőzni. De Maistre Xavier még metszőbb gúnynyal lépett föl a tudós nők ellen s kijelentette határozottan, hogy a nőknek nem lehet egyéb rendeltetése és czélja, mint férjét boldoggá tenni és gyermekeiket jól nevelni s a mint a nő arra vállalkozik, hogy a férfi szellemi tehetségeivel vetélkedjék, akkor csak a majomnak szerepét játssza. «Mind a nő, ki a tudományokkal foglalkozik, nevetségessé válik és boldogtalan lesz.»

Ezen súlyosan és igazságtalanul kárhuzható ítélet ellen elsőnek lépett föl Franciaország legnemesebb és legszellemesebb férfiaiának legkiválóbbika: Dupanloup, orléánsi püspök. Nagytekintélyű és ép oly nagyhatású védőiratának mindjárt a legelején szószerint ezeket mondja: «Kívánom, hogy a nőknek hagyják meg azt a magas rangot, melyet már a Biblia számukra kijelölt; midőn elbeszéli, mily magas műveltségűek voltak a zsidók asszonyai és leányai. Sámuel (proféta) anyja fölséges énekkölteményt szerzett Isten dicsőségére; és Mirjam, Mózes nővére, tanítással foglalkozott a zenében és szent énekekben. De különösen az újszövetség az, mely a nőket igen magas pozíra helyezte, azon méltóságra támaszkodva, hová maga az Isten egy nőt, a boldogságos szűz Máriát emelte, kit egyszerű fiának anyjául s ezáltal az egész emberiség közbejárójul és szószólójul kiválasztott. Ép azért kívánom, hogy a nőknek méltóságát holmi örületes előítéletekkel, rossz élezzel s gúnyvevekkel ne illessék s ezáltal a közélet alacsonytságába és durvaságába le ne rántsák. De ne értsen félre senki sem — folytatja továbbá — nem akarom én, hogy a nők tudósokká neveltesse, hanem azt akarom, hogy valamennyien férjének és gyermekeinek javára értelmes élelmű nőkké képeztesse és arra, a mi nekik mint anyáknak, gazdasszonyoknak hasznukra válik. Kívánom, hogy ne szégyeljenek semmiféle kézimunkát, de egyben arra is törekedjenek, hogy szellemüket kíméljék és lelküket fölékesítsék». Mayer Béla.

(Folytatása következik.)

A gyermek és a modern pedagogia.

(Folytatás.)

Meg kell azonban jegyezni, hogy nevelési ügyekben a természetszerűség kérdése elsősorban a család jogköréhez tartozik gyermekei érdekében. A család joga a gyermeké is. Természetszerű a nevelésben csak az lehet, a mi a család jogának megfelel. A család nem lehet hajlandó, gyermekét újítási czéloknak dobni oda; azért tehát ellensége a radikálistá a család minden jogának, hanem ezen jogokat hajlandó bárki másra átruházni, például államra vagy társadalomra vagy emberiségre. A család érdekeinek ennélfogva háttérbe kell szorulniok az emberiségéi mögött. Így lesz a gyermek az egész emberiség tulajdona. Általános szölamok ezek tulajdonképen, a melyekről Goethe joggal mondja, hogy azoknak rendszerint az a hajlandóságuk, hogy nagy bajokat idézzenek elő. A közjólétet, mint azt a francia forradalom értette, viszik a család ellen sorompóba, s így kerül a család az állam hatalmába, a melyet tulajdonképen a többségen levő párt képvisel. Az államnak korlátlan hatalmat tulajdonítanak a gyermek fölött, csak azért, hogy ezt a hatalmat az a többségen levő párt gyakorolhassa. Így

valószínűleg meg *Dantonnak* félelmetes mondása: «A gyermekek első sorban az államéi, s csak aztán a szülőkéi».

Ez a radikális párt természetesen sokat beszél a gyermek és az iskola emancipációjáról. Az emancipáció az egyháztól, a vallástól, a hittől, a kinyilatkoztatástól való fölszabadítást jelenti. A családtól való emancipációt azonban nem merik bevallani, mert ezzel nyilvánvaló volna a célzat, hogy tudniillik a keresztény családtól akarják a gyermeket elszakítani. A népnek nevelése természetesen konzervatív, úgy nevel, a mint azt őseitől tanulta. E tekintetben is történhetnek ugyan visszaélések, mutatkozhatnak sajnálatos bajok és kinövések; de természeténél fogva kell, hogy helyes irányban mozogjon, mert legalább gátat vet a pedagógiai kísérletezéseknek és a nevelési despotizmusnak. Ha a nép lelkebe tehát új világnézetet akarnak plántálni, első dolog a családi nevelést hatástalanná tenni. Senki sem mondotta ki ezt nyersebben, mint *Fichte*, a német bölcselő: «Az emberiségnek — írja — nem szabad folyton ismétlődnie; ha tehát át akarjuk alakítani, akkor el kell szakítani önmagától, s eddigi hagyományaiiba élesen belevájni».

A német nemzetre vonatkozólag ezt *Fichte* úgy gondolta megvalósíthatónak, hogy az összes gyermekeket szüleiktől elszedte volna, s nemzeti nevelőintézetekben helyezte volna el, a hol, mint ő mondja, «semmi szükség sem volna az egyház szolgálataira». Szerinte az államnak joga van alattvalóit a maguk jólétére kényszeríteni, úpen úgy, mint katonai szolgálatra; annak a jöletnek a természetét pedig ő van hivatva fölismerni.

Az az eszköz volna nyilván a legradikálisabb a nép átalakítására, de addig bizonyosan nem következik, be míg meg nem alapítják a szocialista államot. Testileg a gyermeket lehetetlen szüleitől elválasztani, de minden eszközzel dolgoznak azon, hogy legalább lelkileg különítsék el őket. Különösen a felekezetenküli iskolák szolgálnak e célra; ezek teszik lassan hüvössé a család keresztény életét, s a családok keresztény szokásait lassankint kiküszöbölik.

A radikális párt iskolai terveiben azonban nem vallja be, hogy tulajdonképen a családot támadja. Az egyházat állítja tehát előtérbe, mint a melyet megostromolni népszerűbb dolog. Itt lehet *ultramontán*, *klerikális* túlkapásokról beszélni. Az egyháznak pedig ebben a küzdelemben két föladata van: hangoztatni jogát az iskolára, a mely isteni küldetéséből ered, másodsorban védeni a keresztény családot. Az egyháznak tehát folyton ügyelnie kell, sürgetnie, figyelmeztetnie a népet fölvilágosítania, hogy félre ne vezessék.

A nép a modern állam és annak a radikális pártnak befolyása alatt idővel annyira jutott, hogy kész minden nevelést áthárítani az iskolára. Így van az mindenütt a művelt Európában. Magyarországon is. Az okait ezúttal ne kutas-

suk. Ezért szükséges, mindenáron megóvni és fejleszteni a család keresztény jellemét, a mely élénk tudatában legyen a nevelés dolgában való kötelességeinek. Ennélfogva minden eredményes lelkipásztori és társadalmi tevékenység a községben valóságos pedagógiai jótétemény is egyúttal.

Vélel.

(Folytatása következik.)

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Életrevaló eszmét vetett legutóbb felszínre a *württembergi* tanítószék, a mely egyáltalán sűrűn mozgolódik, s mint e lap hasábjain már többször volt alkalmunk látni, üdvös reformgondolatokkal foglalkozik. Most főgondjukat az képezi, hogy miként lehessen a tanítót biztosítani, ha hivatásának teljesítése közben baleset éri. Eddig a dolog világszerte úgy állott, hogy azt a szerencsétlen tanítót, ha még nem volt nyugdíj-képes, egyszerűen szélnek eresztették; legfőlebb ha kegydíjban részesítették őt vagy a családját. Ez a kegyelemdíj (mindenesetre jobb szó a kegydíjnél) megadható vagy megtagadható; meg lehet vonni bármikor, hisz épen azért nevezik kegyelemből adott díjnak, s bár ez a megvonás ritkán esik meg, mégis prekárius annak a tanító-nak az állapota, a ki kegyelemdíjra szorul. Másodsorban ez a díj megalázó, annál is inkább, mert olyan balesetért kapja esetleg a tanító, a mely hivatása gyakorlása közben érte. Ha az állam vagy község tehát gondoskodik nyugdíjról vagy oly kielégítésről, sőt kegyelemdíjről: kétségtelen, hogy az ilyen baleseteket is az eddigi eljárásnál méltányosabban kell számba vennie. Ezen szempontokból indultak ki a württembergi tanítók, mikor a balesetek ellen való biztosítást fölvettek tanácskozásuk tárgyai közé. Abban természetesen egyértelműleg állapodtak meg, hogy az államnak vagy a községnek kellene, vagy az iskolafőntartónak általában viselnie annak a biztosításnak költségeit. Egyelőre az állam vagy a községnek kötelezettségén fordult meg a kérdés, mert világos, hogy a tanítók nyomorúságos fizetésük miatt nem vállalhatják magukra a díjak fizetését. Elhatározták tehát, hogy kormányukhoz fognak fordulni ezzel a kérdéssel: vajjon az állam vagy a község fogja-e teljesíteni eme díj fizetését? Látnivaló tehát, hogy elvi kérdés forog szóban; s az is világos, hogy el van már döntve elvben, hogy nem a tanítók fogják földözni ama díjakat. S természetesen még az sincs eldöntve, hogy állami biztosítás lesz-e a dologból, vagy valamelyik biztosító-társulat vállalja magára azt a biztosítást, a melynél megfelelő haszonra számíthat. Az eszme azonban mindenképen üdvös, s csak azt esedáljuk, hogy mindeddig nem jutott valamelyik hazai szóvivő tanítónknak eszébe. A *württembergi* példa után valószínű, hogy a kérdést nálunk is föl fogják vetni előbb-utóbb. Megoldása azonban kétségtelenül nagy körültekintést követel, s akár

állam, akár biztosító-társulat veszi a dolgot kezébe, mindenesetre nagyon éles körvonalakat kell vonnia, a melyek között megférhet az olyan bal- eset, a mi a tanítót hivatása teljesítése közben érheti. Az életrevaló eszme különben még azt is igazolja, hogy a tanítóknak világszerte valóban nem kell kétségbeesniök jövőjük fölött. Ha szük- kébülleg, ha fokozatosan és lassan is, de a köz- érdekű emberiesebb ellátásuk körül minden országban hódít.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. A *„Lőcsés és Iglóvidéki róm. kath. tanítóegyesület"* folyó évi közgyűlését június hó 10-én tartotta meg a kies fekvésű Iglófűfűden, hol az egyesület tagjai igen szép számban jelentek meg. A gyűlés a fűrdő- telep díszes társalgótermében folyt le. Dr. *Berwaldszky* János főbíró, apát, szentszéki tanácsos, esperes és iglói plébános, az egyesület elnöke az értekezletet megnyit- ván, gyönyörű szavakkal emlékezett meg XIII. Leó pápa O. szentsége jubileumáról, a tőle megszokott ragyogó éresszólással vázolván a nagy pápa életét. A beszédet lelkes éljenzés követte. Utána *Lesznitzky* János, az iglói róm. kath. elemi iskola tanítója tartott az iglói-hattai is- kola 1-8. osztályú növendékeivel mintatanítást a beszéd- és értelemgyakorlatokból a direkt (Láng M.-féle) mód- szer szerint. A szépen sikerült tanításért — mely oly közvetlen erővel dokumentálta azt, hogy a magyarnyelv- oktatás terén csakis e módszer segítségével érhetünk intenzívebb és gyorsabb eredményt — *Lesznitzky* János iglói tanító a közgyűlés egyhangúlag dicséretet, elis- merést és köszönetet szavazott. Következésképp *Berwaldszky* Kálmán iglói tanító és egyesületi jegyző olvasta föl az előző gyűlésről fűvett jegyzőkönyvet, mely után a folyó ügyek tárgyaltak. Folytatólag a pénztárvizsgáló bizottság elnöke, *Greschik* Viktor lőcsési tanító tette meg jelentését. Az egyesület vagyona e szerint, levonva az 1901-ik évi kiadásokat, 3487 kor. 83 fillér. A nevezett bi- zottsági elnök indítványára *Mudry* József kolesói tanító és egyesületi pénztáros jegyzőkönyvi köszönetben része- sült. Ez után *Huzjak* Lukácsnak, az iglói állami tanító- képző-intézet tanáranak magas színvonalon álló pszcho- logiai előadása következett, melyet *Amler* Antal iglói áll. tanítóképző-intézet tanár egyházzenetörténeti érte- kezése követett. *Amler* A. tanár «A katolikus egyházi zenek szerzés fejlődése hazánkban» című remek dolgo- zata oly nagy tudásról, az ősrégi írott zenei emlékek oly beható ismerésről tanuskodik, hogy méltán tarthatjuk őt a kath. egyházi zenetörténet egyik legjelesebb, leghivatot- tabb műveijének. Mindkét előadónak az elnök indítvá- nyára lelkes örömmel és egyhangúlag mondott a közgyű- lés hálás köszönetet. Az elnök zárószavai után az étte- rembe vonultak az egyesület tagjai, hol sok teretű bankett volt.

Tanítógyűlés. A lőcsémánd-esperesi tankerület róm. kath. tanítóegyesülete ez évi tavaszi közgyűlését *Alsó- Pulyán* tartotta meg, melynek következő tárgyai voltak: Reggel 9^{1/2} órakor szentmise, melynek végeztével 10 óráig Kovács Ignác esperes és püspöki biztos úr a gyűlést délelőtti 10 órakor az iskolateremben megnyitotta. Föl- olvastattott Szabó Károly kir. tanácsos és tanfelügyelő úrnak azon leirata, a melyben tudtára adja az értekez- letnek, hogy a kereskedelmi miniszter úrhoz a vasuti kedvezményes utazás tárgyában benyújtott kérvényünket a miniszter úr elutasította. Jambrius Lajos peresznyei tanító úr indítványára a többség elhatározta, hogy báró Sojmósy Odón és ifj. gróf Zichy János országgyűlési képviselő urakat üdvözölni fogja az országházban a taní- tók anyagi helyzetének javítása tárgyában kitéjtett maga- tartásukért és beszédjükért. Fölolvastattott a sopronmegyei általános tanítóegyletnek azon átirata, a melyben kéri az egyesületet, hogy Sopronban való új konviktus föllállítása tárgyában, ugyanott tartandó gyűlésre kebeléből 3-3

tagot küldjön. Győregyházmegyei róm. kath. tanítók nyugdíj- és segélyintézetének Győrött tartandó gyűlésére egyleti elnök választott meg képviselőnek. Csenár János plébános úr rövid beszédet, illetve oktatást tartott a kath. szövetkezetek kezeléséről és szükséges voltáról. Czádilek Ágost szababárándi osztálytanító úr gyakorlati előadást tartott a betűk ismertetéséről, a mi helyesnek találtattott. Fölolvastattak az eyletnek németről magyarra lefordí- tott alapszabályai, melyeket a gyűlés 7. pont kihagyásával helyesnek talált és a melyek jóváhagyás végett nagymélt. vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter úrhoz folterjesztendő. *Szedeník Mikály*, egyleti jegyző.

VEGYESEK.

A tanítók továbbképzése. A tanítók továbbképző szünidei tanfolyamára a kultuszminiszterhez immár be- érkeztek a tanfelügyelői jelentések. A részvételre 312 állami tanító pályázott, köztük több igazgató. Kitéjük ebből a nagy jelentéskésből, hogy a tanítói kar kellő mértékben fogta föl a továbbképző tanfolyamok fontos- ságát, folyamodtak igen sokan a felekezeti tanítók közül is, bár csak saját költségükön vehetnek részt a tanfo- lyamon.

Szent Alajos társulata. Fischer Ágoston, az ó-budai Jó-Pásztor intézet igazgatója még ipolyszécsénkei plébá- nos korában alapította meg a katolikus ifjuság és kivált a falusi fiatatság lelki életének emelésére a szent Alajos- társulatot, melynek célja tudvalevőleg szent Alajos kö- vetése az áhitatban és erényekben, a tagok által gyakor- landó főbb erények pedig a tisztaság, alázatosság, sze- rényység, önmérséglet és a felebaráti szeretet. A tagok érdem viselnek hitők bevallására. A társulat élén a társu- latnak «magyarországi országos igazgatója» áll: a kinek a Magyarország hercegeprimása; vagy a primási szék üre- séde esetén, az esztergomi főegyházmegyei főhatóság által kinevezett áldozópapnak kell enni. Az egyes helyi társulatot az országos igazgatóval összeköttetésben álló és az illetékes egyházmegyei főhatóság által «helyi igazgatóvá» kinevezett áldozópap; vagy, ilyen nemlétében: ideiglené- sen az országos igazgató által «megbízott» társulati tag vezeti. Megemlítjük, hogy a hercegeprimás a társulatot közelebb főpásztori áldásában részesítette. A jóirányú társulatra védőszentjének közelgő ünnepe alkalmából föl- hívjuk a lelkészkezdő papság és kartársaink figyelmét.

Beküldetett: Elemi lelektan. Szemléltető alapon a neveléstanra alkalmazva. H. De Raaf hollandi eredetije és W. Rheinen fordítása nyomán tanító- és tanítónképző- intézetek használatára Vágvolgyi Béla tanítóképző tanár Esztergomban. Ara 1 kor. 60 fillér. A könyvet ismertetni fogjuk.

Gyermekek antialkoholizmusa. Világszerte az is- kolát s különösen a népiskolát is belevonják az antial- koholikus mozgalomba, a gyermekeket korán kioktatva a részegeskedés testi és lelki veszedelmeire. Francia nép- iskolákban már fali táblák vannak, a melyek képekben ábrázolják a részeges ember legfontosabb belső szervei- nek ellajulását. A gyermekekkel pedig fogadást tétetnek, hogy egész életükben vagy mérsékeltén élnek, vagy telje- sen abstinczálnak a szeszől. A mozgalom különösen Angliában már annyira elterjedt, hogy az anekdotagyár- tás is foglalkozik vele s az egyszeri tanító így aposztro- fálja a fizikát: Fogadjátok meg, hogy fölött korotokig nem fogtok részegeskedni! Az ilyen és hasonló termé- szetű rossz viccek azonban nem keserítik el az angol tanítókat az alkoholizmus elleni harcukban. Már évek óta főnnáll Angliában: a Hope (reménység) című egylet, a melynek kizárólag iskolás gyermekek a tagjai. Ez az országos egylet évenként közgyűlést tart, a mely külön- sen az idén fényes volt, mert a velszi herceg is meg- jelent azon feleségével együtt. A londoni kristálypalotában tartották s a jelen volt gyermektagok számát 25-30 ezerre becsülik, a kik városok szerint való csoportokban zászlók alatt vonultak ki. A közgyűlésen több püspök is résztvett. Rövid buzdító beszédek tartottak elsőrangú tudósok (a gyermek eszéhez mérten), püspökök, alsó- és felsőházi

tagok, valamint Anglia trónörököse is. Megemlítjük még, hogy a Hope-egylet tagjainak száma csak magában Londonban évenként mintegy 1500-al szaporodik. Most van tárgyalás alatt az új italmérsi törvény Angliában, a mely nagyon szigorú intézkedéseket fog tartalmazni a szesz italoknak gyermekek számára való kiszolgáltatása tárgyában.

Főhívas. Ilényi István, Csongrády Lajos, Endrődy Gyula, Juhász Béla és a magam nevében szeretettel kérem mindazon volt tanulótlarsakat, kik az esztergomi tanítóképző-intézetben 1861-ben, 1962-ben és 1863-ban nyertek tanítói oklevelet, hogy 40 évi fárasztó munka és küzdelemmel teljes élet után f. évi augusztus végén Esztergomban leendő találkozás céljából velem levél útján való érintkezésbe lépni sziveskedjete. Kedves jó öreg barátim! Tegyétek lehetővé, hogy életünk alkonyán egymást még egyszer láva és ölelve, örömkönyveket sirhassunk. A forrón óhajtott viszlófatásig Isten veletek! Bátorkeszen (Esztergom vm.) 1902 június 14-én, régi jó barátotok *Bitvai* (Bitter) *Tódor* hátkorszi róm. kath. főtanító.

Szerkesztői üzenetek.

J. F. Forduljon Esztergomba, mélt. és főtszt. Walter prelatus elnök úrhoz. A könyvről a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala küld értesítést. — **M. P.** Köszönet. Legközelebb közzeteszük. — **Cs. D.** Magunk is aggódunk, hogy a késelemzés majd a sikert kockáztatja. — **B. K.** Köszönet az értesítésért. — **K. M.** A hirdetést közölni fogjuk, hogy mikor adják azt ki, mi sem tudhatjuk még; ez a miniszteriumtól függ teljesen. — **F. I.** Azonnal nyomdába adtuk. Örömmel látjuk munkatársaink sorában. — **O. F.** A legközelebbi szám hozza. Elvezetett olvastuk.

Mély tisztelettel kérjük az iskolaszékek főtiszt, elnökeit, hogy a pályázati hirdetésekkel a nagymélt. püspöki rendelkezése alapján lapunkhoz, a «Népnevelő»-höz, a kath. népoktatási intézetek hír. közlönyéhez beküldeni sziveskedjenek. Cím: A «Népnevelő» kiadóhivatalának, Budapestén, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A nagyszombati róm. kath. elemi fű-iskolánál megüresedett rendes tanítói állásra pályázat hirdettetik. Megválasztandó tanító köteles a mindennapi és az ismétlő iskolának az iskolaszék által kijelölt osztályát vezetni. Járandósága 1175 korona készpénz, 120 korona fa, 40 korona íróatalány, természetbeni lakás vagy ennek ellenében 300 korona lakáspénz. A faátalány saját szükségletre szól. Pályázótól magyar, német és tót nyelv ismerete megkívántatik. Oklevél és működési bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványok f. évi június 30-ig a nagyszombati róm. kath. autonóm hitközség iskolaszékéhez küldendők. Járandóságok élvezete folyó év szeptember hó 1-től jár, mikor is az állás elfoglalandó. Nagyszombatan, 1902. évi június 12-én. *Dr. Halnos Ignác*, apátkanonok, plébános, iskolaszéki elnök, *Dr. Mondok Antal*, iskolaszéki jegyző. 158 1—1

A bagotai róm. kath. kántortanítói állomásra 1902. évi június 28-ra pályázat hirdettetik. Javadalmazás 7 kat. hold 940 ööl szántótól, az aratás kivételével a hűvek által mívelve, 4 kat. hold rét, párbér 22 véka rozs. Ordódy-alapból: otyasütésért 33 kor. 60 fill., stóla 30 kor. körül. Szily-alapítvány 23 kor. 50 fill., tandíjból 150-180 kor. Tanulmányi alapból 4 kor. 20 fill., vallásalapból 4 kor. 20 fill. Iskola fűtésére: 30 kor. Ordódy-féle misék és litániák után 20 kor. Az Ordódy-családtól fizetésjavítás 200 kor. Némkülömben az ötödéves korpótlék. Az adókat és tanítónyugdíj járulékat maga fizeti. Lakása két szoba, konyha, kamra, pincze, istálló és konyhakert. Kötelessége: a mindennapi és ismétlők magyar nyelven oktatása,

kántori teendők végzése. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. Kérvények, keresztlevel, oklevél s egyéb működési bizonyítványokkal felszerelve nagyságos Ordódy-család, mint védurakra czimezve f. hó 25-ig főtisztelendő *Ocsvay Auguston* isk.-sz. elnök, plébános úrhoz Olygallára küldendők. 166 1—1

A csévi (Esztergommegye u. p. Dorogh) róm. kath. népiskolánál megüresedett III-ik tanítói állásra pályázat nyitattik július 13-ára. Fizetése: 700 kor., államségély 100 kor., községtől havi részletekben egy öf fa és egy legszükségesebb butorzzattal ellátott szoba. Kötelessége: egy osztályt vezetni és az ismétlőket fölváltva tanítani. Pályázhatnak csakis okleveles tanítók. A folyamodványok csévi iskolaszéknek küldendők. 169 1—1

Csesztvei róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettünk. Javadalmazás: 2 tágas padlózott szoba, melegkonyha, kamra, 4 szarvasmarhának istálló, sertésöl, 12'85 magy. hold szántóföld, 781 öf rét, mindezt a hűvek kötelesek megmívelni, 891 öf gyümölcsösökert. Iskolafűtésre 2 öf fa fölaprítva. Vildt-alapítványból az eszt. főképtalan-tól 58.66 kor., elvesztett párbér czimén 32.44 kor., párbér 102.50 kor. értékben. párbérgaras 13.68 kor., papenz az eszt. főképtalan-tól 40 kor. tandij 100 kor., vallás-és oktatásalapból 17.48 kor. Stóla, otyasütés-offerát 30 kor. Államségély 248 kor., 3 drb. marha és sertésre szóló legeltetési jog. Pályázati határidő július 20. Az állomást szept. 1-én kell elfoglalni. *Elnökség*, Csesztve, Nógrád-B.-Garmat. 171 1—1

A halápi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik június 25-ig. Kötelezettség: püspöki tanterv szerint tanítani rendes és ismétlő iskolásokat. — Enek-tanítás különösen kívántatik. — Kántori teendők. Jövedelem: 2 szoba, pitvar, kamara, istálló, 1/2 hold kert, 6 hold föld, község munkálja, 1/2 hold rét, párbér: 45 pozsonyi mérő rozs, páronkint 40 fillér, 3 bécsi öf tűzifa. Deputátum 47 korona 50 fillér. Egy kocsi széna, 192 korona államségély, 100 kor. korpótlék. Évi tandij 140 korona körül, pályázat küldendő: *Mohora* plébániahivatalhoz. 140 1—1

Egri érseki megye.

A sajó-galgóci róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 16 hold szántó és egy hold rét; párbérből mintegy 24 köből rozs és 38 korona. 30 köbm. hasáfta beszállítva; féltelék után legeltetési jog és faosztalék a községi erdőből. Az egri alap. hivataltól 26 korona. államségély 184 korona, tandíjból 60 korona, stólaból 30 korona és természetbeni lakás. A kérvények június 24-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők. Sajó-Galgócz u. p. Vadna. 154 2—2

Tisza-Tarjánba okleveles, róm. kath. tanító keresztek. Fizetése: 1/4 telek s egy szellérületmény (20 holdnyi) földbirtok — rét és szántó — haszonélvezete, melynek adóját a tanító fizeti; az egyházmegyei pénztárból 263 korona: 40—50 gyermek után tandij fejenként egy véka rozs és egy korona, ismétlősöktől 2 korona. Államségélyből további rendelkezésig 272 korona fizetésekiegészítés adatik. Lakás 2 szoba és alkalmas mellékhelyiségek az iskola-épületben. Pályázóban testi épség kívántatik. Fölszerelt kérvények július 10-ig plébánia-hivatalhoz Tisza-Kürthre (Borsodmegye, posta Tisza-Tarján) küldendők. 156 1—1

Győri püspöki megye.

Ivánba (Sopronmegye) egy róm. kath. okleveles osztálytanító keresztek. Fizetése butorozott szobán kívül 800 korona havi részletekben és egy öf kemény tűzifa a házhoz szállítva. Kötelessége az I. osztályban tanítani, az ismétlősöket oktatni és a kántorságban segédkezni. Az iskolaszékhez intézett kérvények felszerelve alulírott-hoz küldendők június 30-ig. *Kiss József*, főtanító. 163 1—1

A fehértói róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 800 korona s egy szoba fűtéssel. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlőiskola és a kántoriakban segédkezni. Okmányok július 15-ére az iskolaszék elnökségéhez küldendők Fehértóra (Győrmege), u. p. Bezi. *Az iskolaszék*. 164 1—1

Császárfalván (Sopronm.) egy osztálytanítói állás

van üresedésben. Fizetés 700 korona, némi mellékjövedelem; tisztességes burtozott szoba fűtéssel. Kötelmek: egy osztályt önállóan vezetni és a kántori teendőkben segédkezni. Tannyelv: horvát-, magyar, német óhajtandó. A pályázók szabályszerűen felszerelt és a eszáralfalvi róm. kath. iskolaszékhez címzett folyamodványukat *július 31-ig Novák Ferencz* eszáralfalvi plébános és kerületi tanfelügyelő úrhoz adják be. 161 1—1

Kassai egyházmegye.

A pányi (Abanym.) róm. kath. kántortanító évi jövedelme: 1. Tanítói jövedelem: 1. államségély 208 kor., 2. hitközségi pénztárból 260 kor., 3. beiratási díjából 13 kor., 4. Kántori jövedelem: 1. 10 régi köből rozs = 120 kor., 2. készpénzpárér 41 kor. 50 fill., 3. 16 köbméter tűzifa udvarra szállítva 40 kor., 4. Egy szekér széna 20 korona, 5. stola évenként átlag 40 kor., 6. otyvasütés 16 kor., 7. Mint kántornak és tanítónak van 1. 4 hold 19 □ 61 szántóföldje, 1 hold 24 □ 61 rétje, 1004 □ 61 kertje, minek kat. jövedelme 32 kor. 52 fill. és 2. tisztességes lakása a szükséges melléképületekkel. Az arra jogosított a korpókéket az államtól kapja. A tanítási nyelv magyar, de a főt nyelv némi ismerete szükséges. Pályázati határidő *július 31-ig* 170 1—1

Munkácsi egyházmegye.

A törvényes üresedésbe jött szaldobosi gör. kath. kántortanítói állomásra ezennel pályázat hirdettek. A kérvények alulírott iskolaszéki elnökhöz küldendők *1. évi július hó 15-ik* napjáig. Jövedelem: díjlevél szerint 971 kor. 6 fill. Mellékjövedelem mintegy 100 kor. lakás 3 szoba, melléképületek jó karban és belsőség. *Jenkoucsky Agoston* lelkész, iskolaszéki elnök 159 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A turzovkai (Trenosenmegye) központi tótynelvű róm. kath. népiskolánál egy tanítói állásra *július 15-ig* pályázat hirdettek. A megválasztott tanító köteles a mindennapi iskola I. és II. vegyes osztályát vezetni és az ismétlősosztályt a kántortanítóval főlváltva tanítani. Jövedelme: 800 korona készpénz, előleges havi részletekben, ötödéves korpótlék, beiratási díjából 25 kor., fületmény saját használatára 30 kor., egy szobából álló lakás. *Lonszky Gyula*, plébános, isksz. elnök. 173 1—1

Pécsi egyházmegye.

Selmecz-Bélabánya törvényhatósági jogú sz. kir. város által fönntartott egy selmeczványi belvárosi, esetleg külutcai róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. A selmeczványi belvárosi állásra pályázók között a zenében, főleg a hegedűjátásában járatosak előnyben részesülnek, s az állás elnyerése esetén kötelezők az egyházi zene- vagy énekkarban közreműködni. Illetmények: a) a selmeczványi róm. kath. tanító illetményei 1000 kor. évi fizetés, 240 kor. iskolai beiratási megváltási díj és a törvényesen megállapított 100 koronából álló ötödéves korpótlék. Mindez a nyugdíjba beszámíttatik. Ezenkívül évi 300 koronából álló lakbérátalány s 20 m² kemény tűzifaátalány házhoz szállítva. b) A róm. kath. külutcai tanító illetményei: 800 kor. évi fizetés, 120 kor. iskolai beiratási megváltási díj és 100 koronából álló ötödéves korpótlék szintén a nyugdíjba való beszámíttással. Ezenkívül természetbeni lakás s 20 m² kemény tűzifa házhoz szállítva. Nyugdíjigény valamennyi tanítói állásnál a városi tisztviselők részére fönntálló nyugdíjszabályzat szerint. Felhívtnak mindazok, kik ezen állásokra pályázni kívánnak, hogy szabályszerűen s kellő okmányokkal fől-szerelt kérvényeiket legkésőbbben *1. évi július hó 1-ig* Selmecz-Bélabánya sz. kir. város tanácsához annál is inkább terjeszték be, mert a későbbben beadott kérvények nem vétetnek figyelembe. Selmeczványán, 1902. évi május hó 30-án. *Szabványi József* s. k., kir. tanácsos, polgármester. 160 1—1

Szatmári egyházmegye.

A koczvázi (Ungmegye) róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1. tisztos lakás (meleg konyhával) és kamrával; 2. készpénzben az egyházmegyé-

től 80 korona; 3. a községtől 300 kor. 4. tűzifaletéke a beszállítást is számítva 64 kor.; 5. terményben 14 köből rozs 124 korona értékben; 6. államségély 234 korona és ötödéves korpótlék. Tannyelv magyar. Fől-szerelt folyamodványok folyó évi *július hó 31-ig Laurenszky Ferencz* iskolaszéki elnökhöz Eördarmára, u. p. Ung-Tarnóc terjesztendők be. 167 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A somogy-berzencei róm. kath. iskolaszék 1002 szeptember elsejével elotogalandó osztálytanítói állásra pályázatot hirdet, 1902 *július 13-án* lejáró pályázati határidővel. Fizetése: polgári évre 800 korona, a törvényt-szerű évötödös korpótlék, egy burtozott szoba fűtés- és tisztogatással. Egy évi kifogástalan működés után azonban 100 korona fizetésjavításra lehet kilátása. Kötelessége fől-sztály önálló vezetése, az ismétlőiskolára kötelezett tiük díjnélküli oktatása; kántori teendőkben, a f-iskolakezelésben segédkezni, az iskolagyermeknek miséjén jelen lenni s azokra főlügyelni. Meghívás esetében a választás előtti bemutatkozás kötelező, ez esetben utikölt-ség megtérítve lesz. Ha a megválasztott szorgalmas és ügybuzgó leendő, különórak adásából havi 30—40 koronát szerezhet. A kellően fől-szerelt kérvények Somogy-Berzence nagyközség róm. kath. iskolaszékéhez intézve, nagyságos *Kavulák János* kanonok-plébános úrhoz küldendők. *Dénes Lajos* igazgató-tanító, iskolaszéki jegyző. 165 1—1

A vanyolai anyaegyházban a róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelmei: szabad lakás házi kerttel, 22 1/2 hold szántóföld. Az összes jövedelem készpénzben számítva 840 K 56 f. A tankötelesek száma 80, a tannyelv magyar. A folyamodók kérvényeiket folyó évi *július hó 22-ig* a vanyolai róm. kath. plébániához küldjék be. A választás július hó 22-én reggel 9 órakor lesz. 162 1—1

Ajánlat. Róm. kath. három tanfolyamot végzett, orgonálásban jártas tanítójelölt azonnali belépésre segédül ajánlkozik. Megkeresések: Tanítójelölt jelleggel, poste restante cím alatt Marczalháza (Komárommegye) címzendők. 157 1—1

GÉPEKKEL BERENDEZETT **ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.**

175 1—52

Rieger
Testvérek

Budapest
Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jägerdorff (Üsztr.-Szilétzia) cs. és kir. udv. orgonagyáranak fiókja. Legolesőbb áron kiváló légnomású (pneumatik) orgonákat szállítanak.

Stephaneum nyomása Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.